

Depiction of Health

2017; 8(2): 104-110

<http://dohweb.tbzmed.ac.ir>

Evaluating Educational Program of Bachelor of Sciences in Health Services Management Using CIPP Model in Tabriz

Ali Jannati¹, Maryam Gholami², Mohammadreza Narimani³,
Masoumeh Gholizadeh⁴, Neda Kabiri^{*5}

Article Info:

Article History:

Received: 2017/03/14

Accepted: 2017/07/04

Published: 2017/09/21

Keywords:

Evaluation
CIPP Model
Health Services
Management
Tabriz University of
Medical Sciences

Abstract

Background and Objectives: Evaluating higher education is a systematic process for identifying student's progress in order to reach predefined goals. In this study we aimed at evaluating educational program of Bachelor of Sciences in health services management using CIPP model in Tabriz.

Material and Methods: A descriptive-analytical study was conducted with the sample size of 94 people, of which 18 were faculty members, 55 were students and the others were graduated. A questionnaire was used to collect data which its validity and reliability were confirmed in Kerman University of Medical Sciences. We used SPSS software and descriptive and analytical statistics to analyze the data.

Results: Total scores of the studied curriculum in aspects of context, input, process, and product were 64.96, 64.11, 63.45, and 63.97 percent, respectively. Generally, the curriculum was assessed as partly appropriate.

Conclusion: It seems that considering revision in some lessons and putting the major focus on teaching skills can improve the utility of the curriculum.

Citation: Jannati A, Gholami M, Narimani M, Gholizadeh M, Kabiri N. Evaluating Educational Program of Bachelor of Sciences in Health Services Management Using CIPP Model in Tabriz. *Depiction of Health* 2017; 8(2): 104-110.

1. Associate Professor, Iranian Health Management Center of Excellence, Department of Health Services Management, Faculty of Management and Medical Informatics, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran
2. B.Sc. in Health Services Management, Iranian Health Management Center of Excellence, Department of Health Services Management, Faculty of Management and Medical Informatics, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran
3. M.Sc. Iranian Health Management Center of Excellence, Department of Health Services Management, Faculty of Management and Medical Informatics, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran
4. Assistant Professor, Iranian Health Management Center of Excellence, Department of Health Services Management, Faculty of Management and Medical Informatics, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran
5. PhD Student, Iranian Health Management Center of Excellence, Department of Health Services Management, Faculty of Management and Medical Informatics, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran (Email: ne.kabiry@gmail.com)

© 2017 The Author(s). This work is published by *Depiction of Health* as an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

ارزشیابی برنامه آموزشی مقطع کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی در دانشگاه علوم پزشکی تبریز با استفاده از مدل زمینه-درون داد- فرایند-برون داد

علی جنتی^۱، مریم غلامی^۲، محمدرضا نریمانی^۳، معصومه قلی‌زاده^۴، ندا کبیری^{۵*}

چکیده

زمینه و اهداف: ارزشیابی آموزشی عالی، فرایندی منظم برای تشخیص پیشرفت فراگیران در رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده آموزشی می‌باشد. این مطالعه با هدف ارزشیابی برنامه آموزشی رشته کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی تبریز با استفاده از مدل زمینه-درون داد- فرایند-برون داد طراحی و صورت گرفته است.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی- تحلیلی می‌باشد. نمونه آماری به تعداد ۱۸ نفر از اساتید، ۵۵ نفر از دانشجویان و ۲۱ نفر از دانش‌آموختگان انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه‌ای بود که روایی و پایایی آن در دانشگاه علوم پزشکی کرمان مورد تأیید قرار گرفته و به مورد اجرا گذاشته شده بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS 16.0 و آمار توصیفی و تحلیلی مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌ها: امتیاز کلی برنامه آموزشی مورد مطالعه در ابعاد زمینه، درون داد، فرایند و برون داد به ترتیب ۶۴/۹۶، ۶۴/۱۱، ۶۳/۴۵ و ۶۳/۹۷ درصد بود. در مجموع این دوره در سطح نسبتاً مطلوب ارزیابی گردید.

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد با در نظر گرفتن برخی از اصلاحات در سرفصل‌های دروس و تأکید بیشتر بر مهارت‌آموزی دانشجویان، بتوان میزان مطلوبیت برنامه را افزایش داد.

کلیدواژه‌ها: ارزشیابی، مدل زمینه-درون داد- فرایند-برون داد، مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز

نحوه استناد به این مقاله: جنتی ع، غلامی م، نریمانی م، قلی‌زاده م، کبیری ن. ارزشیابی برنامه آموزشی مقطع کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی در دانشگاه علوم پزشکی تبریز با استفاده از مدل زمینه-درون داد- فرایند-برون داد. تصویر سلامت ۱۳۹۶؛ ۲۸(۲): ۱۰۴-۱۱۰.

۱. دانشیار، گروه آموزشی مدیریت و اقتصاد سلامت، قطب علمی و آموزشی مدیریت سلامت ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
۲. کارشناس مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، گروه آموزشی مدیریت و اقتصاد سلامت، قطب علمی و آموزشی مدیریت سلامت ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
۳. کارشناس ارشد، گروه آموزشی مدیریت و اقتصاد سلامت، قطب علمی و آموزشی مدیریت سلامت ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
۴. استادیار، گروه آموزشی مدیریت و اقتصاد سلامت، قطب علمی و آموزشی مدیریت سلامت ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
۵. دانشجوی دکتری تخصصی سیاستگذاری سلامت، گروه آموزشی مدیریت و اقتصاد سلامت، قطب علمی و آموزشی مدیریت سلامت ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران (Email: ne.kabiry@gmail.com)

حقوق برای مؤلف(ان) محفوظ است. این مقاله با دسترسی آزاد در تصویر سلامت تحت مجوز کپی‌رایت کامنز (<http://creativecommons.org/licenses/bync/4.0/>) منتشر شده که طبق مفاد آن هرگونه استفاده غیر تجاری تنها در صورتی مجاز است که به اثر اصلی به نحو مقتضی استناد و ارجاع داده شده باشد.

مقدمه

"مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی" با هدف تربیت افراد متخصص و متعهد در زمینه اداره امور واحدهای مختلف شبکه بهداشتی و درمانی علی الخصوص بیمارستانها، افزایش کارایی و اثربخشی فعالیت بیمارستانها و اداره علمی و اقتصادی این مراکز تأسیس گردید (۱۳ و ۱۲). با توجه به اهمیت جایگاه فارغ التحصیلان رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی در جامعه و نظام سلامت و همچنین با در نظر داشتن این که رشته مذکور رشته ای جدیدالتاسیس می باشد، در راستای شناسایی مشکلات مربوط به این رشته، مطالعه حاضر با هدف ارزیابی برنامه آموزشی مقطع کارشناسی رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی در دانشگاه علوم پزشکی تبریز با روش CIPP در سال ۱۳۹۳ طراحی و اجرا گردید.

مواد و روش ها

مطالعه حاضر به روش توصیفی - مقطعی انجام شده است که جمعیت هدف آن شامل کلیه دانشجویان کارشناسی و دانش آموختگان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی تبریز و همچنین کلیه دانشجویان دکتری تخصصی و کلیه اساتید گروه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی تبریز می باشند. معیار ورود به مطالعه برای اساتید، عضو هیئت علمی مقیم بودن، برای دانش آموختگان فارغ التحصیل بودن این رشته از دانشگاه علوم پزشکی تبریز و برای دانشجویان اشتغال به تحصیل در این رشته می باشد. همچنین تمایل دانشجویان، دانش آموختگان و اساتید این رشته نسبت به شرکت در مطالعه یکی دیگر از معیارهای ورود این مطالعه را تشکیل می دهد. معیار خروج نیز شامل اساتید، دانش آموختگان و دانشجویان سایر دانشگاه ها می باشد. روش نمونه گیری در این مطالعه برای دانشجویان و اساتید به صورت سرشماری و برای دانش آموختگان به علت عدم دسترسی بیشتر به این گروه به صورت نمونه گیری در دسترس بود.

ابزار جمع آوری داده ها سه پرسشنامه جداگانه بوده که برای هریک از گروه های هدف شامل اعضای هیئت علمی مقیم، دانشجویان دکتری تخصصی، دانش آموختگان سالهای ۱۳۸۶ لغایت ۱۳۹۳ و دانشجویان کارشناسی ترم های ۳، ۵ و ۷ تدوین یافته بود. بخش اول تمام پرسشنامه ها شامل اطلاعات دموگرافیک آزمودنی ها و بخش دوم شامل سؤالاتی در چهار بعد زمینه (حیطه اهداف دوره آموزشی ۸ سوال و حیطه خدمات علمی تخصصی مورد نیاز جامعه ۷ سوال)؛ درون داد (حیطه برنامه درسی ۷ سوال و حیطه امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی ۶ سوال)؛ فرایند (حیطه فعالیت دانشجویان ۱۰ سوال، حیطه فعالیت های تدریس و یادگیری ۱۲ سؤال و حیطه فعالیت های پژوهشی ۸ سوال) و برون داد (حیطه مهارت های تخصصی ۱۲ سؤال و حیطه ویژگی ها و عملکرد آموزشی دوره

دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی در راستای رسیدن به اهداف و انتظارات آموزشی، ملزم به توجه و بهبود مستمر کیفیت نظام آموزشی خود هستند. مقصود از کیفیت در آموزش عالی، تطابق وضعیت موجود عوامل و ارکان آموزشی با استانداردها، اهداف و انتظارات آموزش می باشد (۱). با توجه به این که کیفیت یک مفهوم ذهنی و تا حدی مبهم می باشد، قضاوت در مورد آن بسیار مشکل است. ارزشیابی وسیله ای است که قضاوت را ممکن نموده و از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد (۲). در واقع می توان گفت هدف اساسی ارزشیابی ارتقای کیفیت فرایندها و عملکردها می باشد که این کار را از طریق شناسایی نقاط قوت و ضعف و اتخاذ تصمیمات مناسب در جهت اصلاح کارها انجام می دهد (۳). برنامه های آموزشی نیز برای بهبود کیفیت و پویایی به طور مستمر نیاز به ارزشیابی دارند (۴). ارزشیابی عبارت از استفاده از روش های جستجو و قضاوت، جمع آوری اطلاعات و استفاده از اطلاعات برای تعیین ارزش، تعیین استانداردها برای قضاوت در خصوص کیفیت و تصمیم گیری، کیفیت سودمندی و اثربخشی یک برنامه می باشد (۵). الگوهای متعددی از قبیل الگوی مبتنی بر هدف، مدیریت محور، مشتری محور، تخصص محور، مبتنی بر مشارکت کننده و مبتنی بر رقبا برای ارزشیابی برنامه های مختلف مورد استفاده قرار می گیرند (۶). الگوی مبتنی بر مدیریت یا الگوی تصمیم گرا به مدیران و تصمیم گیران در تصمیم گیری در مورد فعالیت های آموزشی کمک می کند (۷). این الگو انواع مختلفی دارد که یکی از آنها، الگوی ارزشیابی Context Input Process Product (CIPP) می باشد که در دهه ۱۹۷۰ در مرکز مطالعات و ارزشیابی دانشگاه اوهایو آمریکا طراحی گردیده است (۶).

در این الگو که چهارچوبی است جامع برای ارزشیابی، چهار بعد زمینه (Context)، درون داد (input)، فرایند (Process) و برون داد (Product) مورد ارزشیابی قرار می گیرد. مدل CIPP بر مبنای این مفهوم که هدف ارزشیابی، ارتقا و اصلاح یک برنامه آموزشی است، شکل گرفته است (۸). این روش ارزشیابی الگویی است که با نگرشی کلی و سیستماتیک، زمینه، درون داد، فرایند و برون داد عملکردی را ارزشیابی می کند (۹). مدل ارزشیابی CIPP سیاست گذاران و ذینفعان یک برنامه را برای جمع آوری منظم داده های ارزشیابی راهنمایی کرده و در گرفتن تصمیمات آگاهانه به آنها کمک می کند (۱۰). همچنین این مدل با ارائه بازخورد به مدیران در اولویت بندی نیازهای اساسی سازمان خود و تخصیص منابع موجود به برنامه های اثربخش تر مورد استفاده قرار می گیرد (۱۱).

رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی برای اولین بار در سال ۱۳۷۶ تحت عنوان "اداره امور بیمارستانها" به تصویب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی رسید و سپس با بازنگری و تجدید نظر در واحدهای درسی در سال ۱۳۸۴ تحت عنوان

تخصصی نیز ۹ نفر در این مطالعه مشارکت داشتند. در بین دانشجویان، بیشترین مشارکت کنندگان را دانشجویان مؤنث (۴۲ نفر) تشکیل می‌دادند؛ در حالی که در بین دانش‌آموختگان و اساتید، مردان بیشترین مشارکت کنندگان (۱۱ نفر در هر گروه) بودند. در بین اساتید ۲ نفر دانشیار، ۴ نفر استادیار و ۳ نفر نیز مربی بودند. میانگین سنی اساتید 33.2 ± 5.8 سال، دانش‌آموختگان 23.71 ± 0.9 سال و دانشجویان 21.65 ± 1.40 سال بود.

الف. وضعیت برنامه آموزشی مقطع کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی دانشگاه علوم پزشکی تبریز بر اساس مدل CIPP از دیدگاه اساتید و دانشجویان دکتری تخصصی:

یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که امتیاز وضعیت برنامه آموزشی رشته کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی تبریز از دیدگاه اساتید و دانشجویان دکتری تخصصی در تمام حیطه‌های مورد بررسی ابعاد درون داد و فرایند در حد مطلوب می‌باشد. همچنین در بعد زمینه، در حیطه اهداف آموزشی و در بعد برون داد در حیطه ویژگی‌ها و عملکرد آموزشی دوره در حد مطلوب ارزیابی شده است. جدول ۱ این موضوع را نشان می‌دهد.

۹ سؤال) بر اساس مقیاس پنج گزینه ای لیکرت (۱= خیلی کم و ۵= خیلی زیاد) بود. سؤالات هر چهار بعد در پرسشنامه اساتید و دانشجویان دکتری تخصصی گنجانده شده بود. در پرسشنامه دانشجویان ابعاد فرایند و درون داد، و در پرسشنامه دانش‌آموختگان ابعاد زمینه و برون داد مورد بررسی قرار گرفته بود. روایی و پایایی این پرسشنامه نیز در دانشگاه علوم پزشکی کرمان مورد بررسی قرار گرفته است.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی شامل درصد، فراوانی و میانگین و همچنین نرم افزار SPSS استفاده گردید. شایان ذکر است که معیار قضاوت و مبنای مقایسه برای نتایج ارزیابی بدین صورت است که کسب یک سوم مقیاس لیکرت (۳۳.۳-۱) وضعیت نامطلوب، دو سوم (۶۶.۶-۳۳.۴) وضعیت نسبتاً مطلوب و بیش از دو سوم (۱۰۰-۶۶.۷) به عنوان وضعیت مطلوب ارزیابی گردید.

یافته‌ها

در مطالعه حاضر بیشترین تعداد مشارکت کنندگان از بین دانشجویان (۵۵ نفر) این رشته بود. همچنین دانش‌آموختگان به تعداد ۲۱ نفر، اعضای هیئت علمی ۹ نفر و دانشجویان دکتری

جدول ۱. وضعیت ابعاد مورد بررسی در ارزیابی CIPP برنامه آموزشی مقطع کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی تبریز از دیدگاه اساتید و دانشجویان دکتری تخصصی

ابعاد	سؤالات	انحراف معیار \pm میانگین	قضاوت
	اهداف دوره آموزشی	8.27 ± 68.88	مطلوب
زمینه	خدمات علمی - تخصصی مورد نیاز جامعه	11.41 ± 63.30	نسبتاً مطلوب
	مجموع کل	9.02 ± 66.23	نسبتاً مطلوب
	برنامه درسی	9.33 ± 67.93	مطلوب
درون داد	امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی	20.98 ± 71.98	مطلوب
	مجموع کل	11.93 ± 69.96	مطلوب
	فعالیت دانشجویان	14.77 ± 72.15	مطلوب
فرایند	فعالیت‌های تدریس و یادگیری	12.00 ± 71.48	مطلوب
	فعالیت‌های پژوهشی	9.32 ± 73.75	مطلوب
	مجموع کل	9.30 ± 72.45	مطلوب
	مهارت‌های تخصصی	13.92 ± 61.01	نسبتاً مطلوب
برون داد	ویژگی‌ها و عملکرد آموزشی دوره	8.86 ± 68.02	مطلوب
	مجموع کل	10.77 ± 64.45	نسبتاً مطلوب

دانشجویان و ابعاد زمینه و برون داد از دیدگاه دانش‌آموختگان بررسی شده است. یافته‌های این بخش نشان می‌دهد که برنامه آموزشی تنها در بعد زمینه و در حیطه اهداف دوره آموزشی در حد مطلوب ارزیابی شده است. بقیه ابعاد به صورت نسبتاً مطلوب گزارش شده است.

ب. وضعیت برنامه آموزشی مقطع کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی دانشگاه علوم پزشکی تبریز بر اساس مدل CIPP از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان:
جدول ۲ و ۳ نتایج حاصل از پرسشنامه‌های دانش‌آموختگان و دانشجویان را نشان می‌دهد. ابعاد درون داد و فرایند از دیدگاه

جدول ۲. وضعیت ابعاد مورد بررسی در ارزشیابی CIPP برنامه آموزشی مقطع کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی تبریز از دیدگاه دانش آموختگان

ابعاد	سؤالات	میانگین \pm انحراف معیار	قضایوت
	اهداف دوره آموزشی	۱۲۸۶ \pm ۶۷،۲۶	مطلوب
زمینه	خدمات علمی- تخصصی مورد نیاز جامعه	۱۲،۹۹ \pm ۵۹،۹۹	نسبتاً مطلوب
	مجموع کل	۱۱،۱۹ \pm ۶۳،۶۳	نسبتاً مطلوب
برون داد	مهارت‌های تخصصی	۱۶،۳۰ \pm ۶۱،۹۲	نسبتاً مطلوب
	ویژگیها و عملکرد آموزشی دوره	۱۳،۵۲ \pm ۶۳،۰۶	نسبتاً مطلوب
	مجموع کل	۱۳،۶۴ \pm ۶۳،۴۹	نسبتاً مطلوب

جدول ۳. وضعیت ابعاد مورد بررسی در ارزشیابی CIPP برنامه آموزشی مقطع کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی تبریز از دیدگاه دانشجویان

ابعاد	سؤالات	میانگین \pm انحراف معیار	قضایوت
	برنامه درسی	۱۵،۲۷ \pm ۵۳،۱۹	نسبتاً مطلوب
درون داد	امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی	۱۵،۱۱ \pm ۶۳،۳۳	نسبتاً مطلوب
	مجموع کل	۱۲،۹۶ \pm ۵۸،۲۶	نسبتاً مطلوب
فرایند	فعالیت دانشجویان	۱۷،۸۲ \pm ۵۳،۸۵	نسبتاً مطلوب
	فعالیت‌های تدریس و یادگیری	۱۴،۳۲ \pm ۵۴،۰۶	نسبتاً مطلوب
	فعالیت‌های پژوهشی	۱۶،۳۶ \pm ۵۸،۴۵	نسبتاً مطلوب
	مجموع کل	۱۳،۶۶ \pm ۵۵،۴۵	نسبتاً مطلوب

بحث

با توجه به اهمیت جایگاه فارغ التحصیلان رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، مطالعه حاضر با هدف ارزیابی برنامه آموزشی مقطع کارشناسی رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی در دانشگاه علوم پزشکی تبریز با روش CIPP اجرا گردید. یافته‌های مطالعه حاضر نشان می‌دهند که میانگین امتیازات کلی برنامه آموزشی رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی در ابعاد زمینه، درون داد، فرایند و برون داد به ترتیب ۶۴/۹۶، ۶۴/۱۱، ۶۳/۴۵ و ۶۳/۹۷ بوده و در مجموع این دوره در سطح نسبتاً مطلوب ارزیابی گردید.

نتایج این مطالعه نشان داد که در بعد زمینه، اهداف دوره آموزشی از دیدگاه دانش آموختگان و اساتید مطلوب و خدمات علمی تخصصی مورد نیاز جامعه از نظر اساتید و دانش آموختگان نسبتاً مطلوب می‌باشد که این نتایج با یافته‌های اخوتی و همکاران (۱۴) در مورد خدمات علمی تخصصی مورد نیاز جامعه همسو بوده ولی در مورد اهداف دوره آموزشی به دلیل وضعیت نامطلوب این حیطه از دیدگاه اساتید و دانش آموختگان در مطالعه اخوتی همخوانی ندارد. با توجه به این که در دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی تبریز، جامعیت هدف، وضوح و روشنی آن و ارزشمند بودن اهداف دوره بیشتر مورد توجه قرار گرفته است، می‌توان مطلوب بودن این حیطه را به این امر نسبت داد. همچنین حیطه خدمات علمی و تخصصی احتمالاً به دلایل مختلفی از

جمله عدم بازنگری منظم دوره ای در اهداف متناسب با نیازهای شغلی جامعه، عملکرد اساتید، و تا حدودی امکانات آموزشی باشد که به طور نسبتاً مطلوب در هر دو مطالعه برآورد شده است. نتایج تحقیق حاضر در مورد درون داد حاکی از این بود که هر دو حیطه برنامه درسی و امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی از نظر اساتید مطلوب ولی از نظر دانشجویان نسبتاً مطلوب می‌باشد که با مطالعه اخوتی و همکاران (۱۴) در حیطه امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی از دیدگاه دانشجویان همخوانی دارد ولی در حیطه برنامه درسی از همین دیدگاه و در حیطه امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی از دیدگاه اساتید همخوانی ندارد. مطالعه اخلاقی و همکاران (۱۵) در این راستا نشان داد در حوزه درون داد، ضعف در برنامه درسی، بودجه، امکانات و تجهیزات دوره آموزشی وجود دارد. همچنین در مطالعه عبدی و همکاران (۱۶) که دوره دکتری تخصصی رشته بهداشت باروری را با این روش ارزشیابی نموده، شاخص‌های درون داد نسبتاً مطلوب ارزیابی شده بود. نتایج یک مطالعه کیفی توسط بیگ زاده و همکاران (۱۷) نشان داد که برنامه درسی فعلی روزآمد نبوده و با شرایط جامعه متناسب نمی‌باشد. در نتیجه پاسخگوی نیازهای روزافزون دانشجویان این رشته و وظایف شغلی آتی ایشان نبوده و نمی‌تواند انتظارات حرفه ای فارغ التحصیلان را برآورده سازد. در این رابطه می‌توان چنین تحلیل نمود که با توجه به این که برنامه درسی، جوهره هر نظام

نسبتاً مطلوب می‌باشد، به منظور افزایش سطح مطلوبیت ابعاد دوره آموزشی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، انتظار می‌رود با تبیین اهداف دوره آموزشی به نحوی که بر اساس واقعیت‌ها و نیازهای موجود در سیستم بهداشتی و درمانی کشور باشد، دانش آموختگان توانمندتر در جهت حل مشکلات و مسائل موجود وارد نظام سلامت کشور شوند. علاوه بر این، بازنگری سرفصل‌های دروس و به روز کردن سرفصل‌های قدیمی با توجه به میزان ارتباط محتوای دروس با نیازهای جامعه، بازار کار و علایق و قابلیت‌های دانشجویان، و همچنین تأکید بیشتر بر مهارت‌آموزی در تربیت دانشجویان تبیین و معرفی رشته و کاربرد آن در بیمارستان‌ها با برگزاری جلسات هم‌اندیشی در بیمارستان‌ها، دارای ضرورتی اجتناب‌ناپذیر می‌باشند.

ملاحظات اخلاقی

تمامی مشارکت‌کنندگان در این مطالعه با اعلام رضایت آگاهانه در پژوهش مشارکت داده شدند. همچنین تمامی مراحل شامل جمع‌آوری اطلاعات، آنالیز و گزارش به صورت محرمانه و حفاظت شده و کلیه اطلاعات فقط برای تیم تحقیق قابل دسترسی بود.

تضاد منافع

هیچ گونه تضاد منافی برای نویسندگان این مقاله وجود ندارد.

تقدیر و تشکر

بر خود فرض میدانیم از تمام دانشجویان و اعضای هیأت علمی که در مطالعه حاضر مشارکت داشته‌اند کمال تشکر نماییم. این مقاله حاصل پایان‌نامه کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی بوده است.

آموزشی بوده و تا حد زیادی کارآمدی، کیفیت و اثربخشی آن نظام را تضمین می‌کند، برنامه‌های درسی باید با توجه به رسالت‌ها، اهداف و نقش آموزش عالی در عصر حاضر مورد اصلاح و بازنگری قرار گیرند.

یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد بعد فرایند از دیدگاه اساتید مطلوب و از دیدگاه دانشجویان نسبتاً مطلوب ارزیابی گردیده که با مطالعه اخوتی و همکاران^{۱۴} کاملاً همخوانی داشته و همسو می‌باشد.

بعد برون داد از دیدگاه دانش آموختگان در هر دو حیطه نسبتاً مطلوب و از دیدگاه اساتید، در حیطه مهارت‌های تخصصی نسبتاً مطلوب و در حیطه ویژگی‌ها و عملکرد آموزشی دوره مطلوب ارزیابی شده است. این نتایج با مطالعه اخوتی و همکاران (۱۴) فقط در حیطه ویژگی‌ها و عملکرد آموزشی از دیدگاه دانش آموختگان همخوانی داشته و در بقیه حیطه‌های مرتبط با برون داد همخوانی ندارد. به نظر می‌رسد که یکی از دلایل عدم همخوانی مرتبط با وجود دوره‌های کارآموزی در عرصه می‌باشد که به طور منظم در طول چهار سال تحصیل برای دانشجویان به صورت مهارت محور انجام می‌شود؛ در حالی که در سایر دانشگاه‌ها دوره‌های کارآموزی بدین صورت تشکیل نمی‌گردد. نهایتاً این مطالعه نشان داد در مجموع ابعاد زمینه، درون داد، فرایند و برون داد از وضعیت نسبتاً مطلوبی برخوردار بوده است. نتایج این مطالعه در کل با مطالعه درانی (۱۸) که در سه حیطه درون داد، فرایند و برون داد وضعیت را نامطلوب گزارش نموده است همخوانی ندارد. همچنین نیازی و همکاران (۱۹) در مطالعه خود سه بعد زمینه، فرایند و برون داد را نامطلوب گزارش کرده است که این نتایج هم با یافته‌های مطالعه حاضر هم جهت نمی‌باشد.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج مطالعه حاضر که در اکثر ابعاد ارزشیابی رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

References

1. Shayan S, Mohammadzadeh Z, Entezari MH, Falahati M. Designing the internal evaluation indicators of educational planning in postgraduate program (input, process, outcome domains) in public health faculty. Isfahan. IJME. 2011;10(5):994-1005
2. AbdiShahshahani M, Ehsanpour S, Yamani N, Kohan S, Dehghani Z. The development and validation of an instrument to evaluate reproductive health PhD program in iran based on CIPP evaluation model. IJME. 2014;14(3):252-65
3. Moosavi S, Nemati M. A survey of students, academic members and educational managers of Guilan Medical University view about masters evaluation effect by students on the quality of

- teaching. Journal of Medical Education of Guilan University of Medical Sciences. 2008;10:41-5
4. Tazakkori Z, Mazaheri E, Nam Nabat M, Torabzadeh K, Fathi S, Ebrahimi F. Evaluation of nursing PhD in Iran (using CIPP method). Journal of health & care Ardabil Faculty of Nursing and midwifery. 2010;12(2):44-51
5. Aitkin D. How research came to dominate higher education and what ought to be done about it. Oxf Rev Educ. 1991;17(3):235-47. doi: 10.1080/0305498910170301
6. Hakan K, Seval F. CIPP evaluation model scale: development, reliability and validity. Procedia Soc Behav Sci. 2011;15:592-9. doi: 10.1016/j.sbspro.2011.03.146

7. Makarem A, Movahed T, Sarabadani J, Shakeri MT, Asadian Lalimi T, Eslami N. Evaluation of educational status of oral health and community dentistry department at Mashhad Dental School using CIPP evaluation model in 2013. *Journal of Mashhad Dental School*. 2014;38(4):347-62
8. Rooholamini A, Amini M, Bazrafkan L, et al. Program evaluation of an integrated basic science medical curriculum in Shiraz Medical School, using CIPP evaluation model. *J Adv Med Educ Prof*. 2017;5(3):148-154. PMID: PMC5522906
9. Alimohammadi T, Rezaeian M, Bakhshi H, VaziriNejad R. The evaluation of the medical school faculty of Rafsanjan University of Medical Sciences based on the CIPP model in 2010. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*. 2013;12(3):205-18
10. Mirzazadeh A, Gandomkar R, Hejri S, et al. Undergraduate medical education programme renewal: a longitudinal context, input, process and product evaluation study. *Perspect Med Educ*. 2016;5(1):15-23. doi: 10.1007/s40037-015-0243-3
11. Mokhtarzadegan M, Amini M, Takmil F, Adamiat M, Sarveravan P. Inservice trainings for Shiraz University of Medical Sciences employees: effectiveness assessment by using the CIPP model. *J Adv Med Educ Prof*. 2015;3(2):77-83. PMID: PMC4403569
12. Li KK, Abelson J, Giacomini M, Contandriopoulos D. Conceptualizing the use of public involvement in health policy decision-making. *Social Science & Medicine*. 2015;138:14-21
doi: 10.1016/j.socscimed.2015.05.023
13. Vali L, Shokoohi a, Beigzadeh. Characteristics of a capable university teacher; the viewpoints of faculty members of health services management department in iranian medical universities. *IJME*. 2014; 14(2): 90-100
14. Okhvati M, Yazdi V, Beigzadeh A, Shokoohi M, Mehrolhassani MH. Evaluation of bachelor of sciences in helth services management using CIPP method in Kerman University of Medical Sciences. *Strides in Development of Medical Education*. 2014;11(1):101-13
15. Akhlaghi F, Yarmohammadian M, Khoshgam M, Mohebbi N. Evaluation of quality of curriculums in higher education using CIPP method. *Health Information Management*. 2011;8(5):621-9
16. AbdiShahshahani M, Ehsanpour S, Yamani N, Kohan S. The evaluation of reproductive health PhD program in Iran: The input indicators analysis. *Iran J Nurs Midwifery Res*. 2014;19(6):620-28. PMID: PMC4280727
17. Beigzadeh A, Okhoyati M, Mehrolhasani M, Shokoohi M, Bazrafshan A. Challenges of the bachelor program of health service management: A Qualitative Study. *Health Management*. 2014;55(17):29-42
18. Dorani K, Salehi K. Evaluation of schools using CIPP method to suggest a framwork for quality improvement of the shoools: a case study of schools in 2nd region in Tehran. *Journal of Psychology and Education*. 2006;36(1):143-66
19. Neyazi N, Arab M, Farzianpour F, Majdabadi MM. Evaluation of selected faculties at Tehran University of Medical Sciences using CIPP model in students and graduates point of view. *Eval Program Plann* 2016;59:88-93. doi:10.1016/j.evalprogplan.2016.06.013